

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR-4101-03-04/2013
P/13/110

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/13/110 – Zatrudnienie socjalne jako instrument działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osoby bezrobotnej

Jednostka kontrolowana

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej w Szklarskiej Porębie, Ul. Sikorskiego 8, 58-580 Szklarska Poręba.

Okres objęty kontrolą

2010 – 2013 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych).

Kierownik jednostki kontrolowanej

Elżbieta Pawłowska – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie.

(dowód: akta kontroli str. 3 – informacja o powołaniu dyrektora MOPS)

Jednostka przeprowadzająca

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu

Kontroler

1. Maria Ossowska – główny specjalista kontroli państwowej na podstawie upoważnienia nr 86970 z dnia 17.05.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2 – upoważnienie do kontroli)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Klubu Integracji Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.¹

Uzasadnienie oceny ogólnej

Na sformułowanie oceny ogólnej miały wpływ prawidłowe wyodrębnienie Klubu Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, przesłanki decydujące o utworzeniu Klubu Integracji Społecznej w gminie Szklarska Poręba, prawidłowe wydatkowanie środków na funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej, sposób przeprowadzenia rekrutacji do Klubu Integracji Społecznej.

Wskazać należy przy tym na stwierdzone nieprawidłowości polegające na: braku zgłoszenia Klubu Integracji Społecznej do rejestru prowadzonego przez wojewodę dolnośląskiego, czego wymagał art. 18 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, niewystępowaniu przez pracowników socjalnych do powiatowego urzędu pracy z wnioskiem o skierowanie uczestników/absolwentów Klubu Integracji Społecznej do pracy u pracodawcy lub w CIS, zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Słownik pojęć „MOPS”, lub „Ośrodek” – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie,
„KIS”, lub „Klub” – Klub Integracji Społecznej w Szklarskiej Porębie,
„PUP” – Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze,
„CIS” – Centrum Integracji Społecznej.

1. Realizacja zadań określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym w zakresie form aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykorzystania na te zadania publicznych środków finansowych.

1.1. Funkcjonowanie KIS w ramach MOPS, sposób w jaki został wyodrębniony w strukturze ośrodka i jego zgłoszenie do rejestru prowadzonego przez wojewodę dolnośląskiego.

Opis stanu faktycznego Na podstawie Uchwały Nr XLI/575/06 Rady Miejskiej Szklarskiej Poręby z dnia 26 września 2006 r. w sprawie nadania statutu MOPS w Szklarskiej Porębie jako jedno z zadań MOPS w Szklarskiej Porębie określono utworzenie i koordynację działań KIS. Na podstawie Zarządzenia nr 28/2008 Kierownika MOPS w Szklarskiej Porębie z dnia 3 grudnia 2008 r. wprowadzono zmiany w Regulaminie Organizacyjnym MOPS ustalonym zarządzeniem Nr 8/2007 poprzez dodanie do struktury organizacyjnej Ośrodka komórki organizacyjnej Klubu Integracji Społecznej – KIS. Na podstawie Zarządzenia nr 3/2009 Kierownika MOPS w Szklarskiej Porębie z dnia 13 stycznia 2009 r. wprowadzono Regulamin Organizacyjny KIS, w którym zawarto zadania Klubu m.in. ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego, prowadzenie poradnictwa zawodowo-psychologicznego, kształtowanie postawy samodzielności w poszukiwaniu zatrudnienia oraz poruszania się po rynku pracy. Na podstawie Uchwały Nr XLI/483/09 Rady Miejskiej Szklarskiej Poręby z dnia 29 października 2009 r. w sprawie nadania statutu MOPS, jako jedno z zadań MOPS określono i koordynację działań KIS.

Do dnia 7 czerwca 2013 r. KIS nie został zgłoszony do rejestru prowadzonego przez wojewodę dolnośląskiego.

(Dowód: akta kontroli str. 4 – 7 Uchwała Nr XLI/575/06 Rady Miejskiej Szklarskiej Poręby z dnia 26 września 2006 r. w sprawie nadania statutu MOPS w Szklarskiej Porębie, str. 8, Zarządzenie nr 28/2008 Kierownika MOPS w Szklarskiej Porębie z dnia 3 grudnia 2008 r., str. 9 – 14 Zarządzenie nr 3/2009 Kierownika MOPS w Szklarskiej Porębie z dnia 13 stycznia 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego KIS, str. 15 - 20 Uchwała Nr XLI/483/09 Rady Miejskiej Szklarskiej Poręby z dnia 29 października 2009 r. w sprawie nadania statutu MOPS)

Ustalone nieprawidłowości: W trakcie kontroli stwierdzono brak zgłoszenia KIS do rejestru prowadzonego przez wojewodę dolnośląskiego, czego wymagał art. 18 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Osobą odpowiedzialną za powyższą nieprawidłowość była Elżbieta Pawłowska, dyrektor MOPS w Szklarskiej Porębie, która w złożonych wyjaśnieniach wskazała na to, że przeważał pogląd, wyrażany także w przez inne Ośrodki, o skierowaniu zapisu art. 18 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym do nowo powstających klubów - zgodnie z zasadą o niedziałaniu prawa wstecz.

(Dowód: akta kontroli str. 21-22 wyjaśnienia dyrektor MOPS)

1.2. Przesłanki decydujące o utworzeniu KIS w gminie Szklarska Poręba

Opis stanu faktycznego

Strategia Integracji i Aktywizacji Mieszkańców dla Szklarskiej Poręby została przyjęta uchwałą nr XXVII/316/08 Rady Miejskiej Szklarskiej Poręby z dnia 29 października 2008 roku. Prace nad przygotowaniem strategii, skutkujące także stwierdzeniem zasadności utworzenia KIS i usytuowania go w Szklarskiej Porębie Dolnej, rozpoczęły się w październiku 2006 roku od konsultacji społecznych. W okresie od października do grudnia 2006 roku zostały przeprowadzone badania ankietowe podejmujące próbę odpowiedzi na zagadnienie, jak społeczność postrzega swoje najbliższe otoczenie. W 2007 roku zostały przeprowadzone kolejne badania za pośrednictwem pracowników MOPS i przy wykorzystaniu kwestionariusza ankiety rozpracowanego tym razem wśród specjalistów bezpośrednio zaangażowanych w politykę społeczną miasta. Począwszy od 14 maja 2007 roku rozpoczął się cykl spotkań ekspertów, którzy w toku dyskusji określali najważniejsze potrzeby mieszkańców z uwzględnieniem perspektywy wynikającej z zajmowanego stanowiska i wykonywanych obowiązków służbowych.

Uwzględniając sytuację kobiet i mężczyzn, dokonano analizy dostępnych danych statystycznych z 2010 roku, odnoszących się do terenu Gminy Szklarska Poręba i ustalono że: spośród 6767 mieszkańców 3623 stanowiły kobiety, a 3144 mężczyźni, wśród mieszkańców grupę bezrobotnych stanowiło 387 osób (5,72%), odsetek bezrobotnych kobiet wynosił 5,22% (189 osób), natomiast bezrobotnych mężczyzn 6,30% (198 osób). Dane te wskazywały na większe zagrożenie wykluczeniem społecznym, zarówno z powodu bezrobocia jak i niepełnosprawności wśród mężczyzn, zwłaszcza tych u których niepełnosprawność powodowała całkowity brak aktywności zawodowej.

Uwzględniając sytuację kobiet i mężczyzn dokonano analizy dostępnych danych statystycznych z 2011 roku, odnoszących się do terenu Gminy Szklarska Poręba i ustalono, że: spośród 6651 mieszkańców 3563 stanowiły kobiety (53,57%), a 3088 mężczyźni (46,43%), wśród mieszkańców grupę bezrobotnych wg. stanu na dzień 31.12.2011 roku stanowiło 401 osób (6,03%), co stanowiło wzrost w stosunku do roku 2011 o 0,31%. Dane te wskazywały na większe zagrożenie wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia wśród mężczyzn zważywszy, że dokonując analizy przyczyn udzielania pomocy świadczeniobiorcom ośrodka ustalono, że głównym powodem zagrożenia wykluczeniem społecznym było bezrobocie. Z tego powodu ze świadczeń pomocy skorzystało 189 osób, wśród pozostałych osób głównym powodem przyznania pomocy była niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezdomność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych lub prowadzenia gospodarstwa domowego.

W 2013 r. w zakresie dostosowania działań projektowych do zindywidualizowanych potrzeb potencjalnych uczestników projektu, uwzględniono dane zebrane przy pomocy ankiety podczas spotkania informacyjno-organizacyjnego w dniu 17.01.2013 roku oraz informacje uzyskane podczas spotkania z Klubem Abstynenta, a także konsultacji z PUP. Uwzględniając sytuację kobiet i mężczyzn dokonano analizy dostępnych danych statystycznych z 2012 roku, odnoszących się do terenu Gminy Szklarska Poręba i ustalono, że: spośród 6.575 mieszkańców 3.525 stanowiły kobiety (53,61%), a 3.050 mężczyźni (46,39%), wśród mieszkańców grupę bezrobotnych wg. stanu na dzień 31.12.2012 roku stanowiło 393 osób (5,98%), nieznacznie zmniejszyło się w stosunku do roku 2011, spośród bezrobotnych 393 osób znajdowało się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, przy czym 202 osób długotrwale bezrobotnych, 154 powyżej 50 roku życia, 142 bez kwalifikacji, 31 do 25 roku życia oraz 26 niepełnosprawnych, w 306 rodzinach korzystających ze świadczeń pozostaje 139 bezrobotnych kobiet (45,42%) oraz 167 mężczyzn (54,58%).

Ze świadczeń pomocy skorzystało 178 osób, wśród pozostałych osób głównym powodem przyznania pomocy była niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych lub prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm i bezdomność. Spośród osób

korzystających z pomocy niepełnosprawność stwierdzono u 106 osób, zarówno tych wykazujących gotowość do podjęcia zatrudnienia, jak i tych nieaktywnych zawodowo.

(Dowód: akta kontroli str.23 – 27, Strategia określona Uchwałą nr XXVII/316/08 Rady Miejskiej Szklarskiej Poręby z dnia 29 października 2008 roku, str. 28 – 32 oświadczenie Dyrektor MOPS).

Ustalono nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie przesłanek decydujących o utworzeniu KIS w gminie Wałbrzych nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Wysokość i struktura budżetu, jaki Klub miał do dyspozycji w badanym okresie. Występowanie o środki unijne na realizację zadań przez KIS.

Opis stanu faktycznego W latach 2011-2012 oraz w I kwartale 2013 r. wydatki Klubu wykonano w łącznej wysokości 27.841,62 zł z rozdziału 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi, w tym w kwocie 6.420,97 zł przypadającej na rok 2011 obejmującej zapłatę za zakup materiałów i wyposażenia i zakup energii, w kwocie 17.438,01 zł przypadającej na rok 2012 obejmującej zapłatę za zakup materiałów i wyposażenia, zakup artykułów spożywczych zakup energii, zakup usług remontowych i pozostałych, oraz w kwocie 3.982,64 zł przypadającej na I kwartał 2013 r. obejmującej zapłatę za zakup energii. Wydatki te nie zawierały środków finansowych projektu „Ja wam jeszcze pokażę”.

(Dowody: akta kontroli str. 33 - 35 zestawienie środków z budżetu KIS,

W kolejnych latach 2011 – 2013, tj. w dniu 11 czerwca 2011 r., w dniu 22 sierpnia 2012 r., i 25 marca 2013 r. MOPS składał do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy we Wrocławiu wnioski o dofinansowanie projektu pod tytułem „Ja wam jeszcze pokażę” – krok w stronę aktywizacji i integracji mieszkańców Szklarskiej Poręby w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej (dalej: Projektu) będące integralną częścią umowy ramowej o numerze UDA-POKL.07.01.01.-02-013/08-00 zawartej w dniu 7 sierpnia 2008 r. przez Gminę Szklarska Poręba, w imieniu której działał MOPS reprezentowany przez Dyrektora. Kontrola wykazała, że w ramach działania KIS wydatkowano środki na zadania objęte kontraktami socjalnymi zawartymi z uczestnikami zajęć KIS: w 2011 r. w kwocie 3.400,00 zł z której 2.400,00 zł przypadło na szkolenie z I pomocy przedmedycznej, 800 zł na spotkania z doradcą zawodowym i 200 zł na spotkania z zakresu psycho-dietetyki oraz w 2012 r. w kwocie 7.556,04 zł, z której 3.000,00 zł przypadło na szkolenie z I pomocy przedmedycznej, 1.436,04 zł na warsztaty z wolontariatu i 3.120,00 zł na prowadzenie treningów umiejętności społecznych.

(Dowody: akta kontroli str. 36-102 składane wnioski o dofinansowanie projektu, str. 103-107 Fragment umowy o dofinansowanie Projektu, str. 108–zestawienie wydatków poniesionych na realizację projektu w ramach działania KIS)

Ustalono nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie wydatkowania przyznaných środków na realizację zadań KIS nie stwierdzono nieprawidłowości..

1.4. Liczba pracowników KIS ze wskazaniem stanowisk jakie zajmowali.

Opis stanu faktycznego Od 1 stycznia 2011 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych tj. czerwca 2013 r. w Klubie zatrudnionych było dwóch pracowników na umowę o pracę, w wymiarze ½ etatu każdy. Zatrudnienie pierwszego z nich w okresie do 30 sierpnia 2011 r. nastąpiło na stanowisku *administrator-koordynator*, zatrudnienie kolejnego (po ustaniu umowy

z poprzednim) w okresie od 1 stycznia 2012 i nadal, na stanowisku *instruktor reintegracji zawodowej i społecznej - organizator społeczności lokalnej* (w związku z realizacją zewnętrznego projektu, którego uczestnikiem był MOPS w Szklarskiej Porębie oraz ze zmianą ustawy o pomocy społecznej i rozszerzeniem zadań nakładanych na MOPS w ramach tejże ustawy). MOPS nie wyznaczył osoby na stanowisko kierownika KIS. W zakresie zadań wynikających ze Strategii Integracji i Aktywizacji Społecznej dla Szklarskiej Poręby na lata 2008-2015² tj. współpracy z grupami wsparcia, grupami samopomocowymi, grupami terapeutycznymi, współpracy z liderami lokalnej społeczności, współpracy z rodzicami dzieci niepełnosprawnych, współpracy z rodzicami dzieci, w których występują dysfunkcje rodziny w tym uzależnienia, ten poziom zatrudnienia był wystarczający dla zadań KIS.

(Dowody: akta kontroli str.109 -110 zestawienie osób zatrudnionych w KIS)

Ustalono nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie zatrudniania pracowników KIS nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.5. Sposób przeprowadzania rekrutacji do Klubu.

Opis stanu faktycznego W ramach projektu, czyli w stosunku do osób korzystających z pomocy społecznej i biętych kontraktami socjalnymi rekrutacja do KIS odbywała się zasadniczo w momencie rozpoczynania realizacji zadań określonych w projekcie jednorazowo w lutym lub marcu każdego roku. W sytuacji gdy beneficjent odchodził/został skreślony z listy uczestników, następowała dodatkowa rekrutacja spośród grona osób z listy rezerwowej – doraźnie, w razie potrzeby. Rekrutacja poprzedzana była promocją projektu prowadzoną na terenie miasta uwzględniającą rozwieszenie plakatów i dystrybucję ulotek oraz ogłoszenia na stronach internetowych. W każdym roku organizowane były spotkania organizacyjno-rekrutacyjne w miejscu ogólnodostępnym, na którym przyjmowano wstępne ankiety zgłoszeniowe. Na ich podstawie Zespół projektowy dokonywał ostatecznej rekrutacji, sporządzając podstawową listę uczestników zakwalifikowanych do udziału w projekcie, listę rezerwową i listę osób niezakwalifikowanych do udziału w projekcie. Podczas ostatecznych rekrutacji stosowano zasadę równości szans. W przypadku rezygnacji osoby zrekrutowanej, do udziału w projekcie zakwalifikowana zostanie osoba z listy rezerwowej.

(Dowód: akta kontroli str. 111-112 oświadczenie Dyrektor MOPS-)

Ustalono nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie przeprowadzania rekrutacji do Klubu nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.6. Rodzaje usług z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej, jakie były oferowane uczestnikom w latach 2011-2013.

Opis stanu faktycznego W okresie od 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. KIS oferował uczestnikom w ramach reintegracji zawodowej i społecznej usługi w postaci kursów obsługi komputera, i pomocy przedmedycznej, nauki sposobu poszukiwania pracy – doradztwo zawodowe, uczestnictwa w grupach samopomocowych oraz w grupach wsparcia i innych działań z zakresu reintegracji społecznej (współdziałał w wydarzeniach społecznościowych – Festynie Rodzinnym; Festynie Franciszkańskim, działań w ramach „Zdolnej Dolnej” – pracy w ramach wolontariatu ujętej w kontraktach). Zajęcia - kursy obsługi komputera i pomocy przedmedycznej rozpoczęło 7 osób i w tej liczbie uczestniczyło w nich i je

² Strategia Integracji i aktywizacji Społecznej dla Szklarskiej Poręby na lata 2008-2015” Uchwałą Nr XXVIII/316/08 Rady Miejskiej w Szklarskiej Porębie z dnia 29 października 2008 r. w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Aktywizacji Społecznej dla Szklarskiej Poręby na lata 2008 – 2015.

ukończyło. Zajęcia w przedmiocie nauki sposobu poszukiwania pracy – pisanie CV, komunikacja interpersonalna i doradztwa zawodowego rozpoczęło 12 osób i w tej liczbie uczestniczyło w nich i je ukończyło. Uczestnictwo w grupach samopomocowych oraz w grupach wsparcia rozpoczęło 5 osób i w tej liczbie je ukończyło. W innych działaniach z zakresu reintegracji społecznej (współdział w wydarzeniach społecznościowych – Festynie Rodzinnym; Festynie Franciszkańskim, w ramach „Zdolnej Dolnej” – pracy w ramach wolontariatu ujętej w kontraktach uczestniczyło 12 osób.

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. KIS oferował uczestnikom w ramach reintegracji zawodowej i społecznej usługi w postaci treningu umiejętności społecznych, kursu pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, szkoleń w przedmiocie wolontariatu, nauki sposobu poszukiwania pracy – pisanie CV i komunikacja interpersonalna, uczestnictwa w grupach samopomocowych oraz w grupach wsparcia i innych działań z zakresu reintegracji społecznej (współdział w wydarzeniach społecznościowych, Turnieju Piłki Nożnej, – Festynie Rodzinnym; Festynie Franciszkańskim, działań w ramach „Zdolnej Dolnej” – pracy w ramach wolontariatu ujętej w kontraktach). Zajęcia z treningu umiejętności społecznych rozpoczęło 18 osób i w tej liczbie uczestniczyło w nich i je ukończyło, szkolenie w przedmiocie wolontariatu rozpoczęło 7 osób i w tej liczbie uczestniczyło w nich i je ukończyło, kurs pierwszej pomocy rozpoczęło 13 osób i w tej liczbie uczestniczyło w nich i je ukończyło. Zajęcia w przedmiocie nauki sposobu poszukiwania pracy – pisanie CV, komunikacja interpersonalna i doradztwa zawodowego rozpoczęła 1 osoba uczestniczyła i zakończyła je. Zajęcia w formie uczestnictwa w grupach samopomocowych oraz w grupach wsparcia rozpoczęła 1 osoba, uczestniczyła i zakończyła je. W innych działaniach z zakresu reintegracji społecznej (współdział w wydarzeniach społecznościowych – Festynie Rodzinnym; Festynie Franciszkańskim, w ramach „Zdolnej Dolnej” – pracy w ramach wolontariatu ujętej w kontraktach uczestniczyło 21 osób.

W okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych (26 czerwca 2013 r.) oferowano uczestnikom usługi w postaci kursów obsługi komputera, warsztatów animacji czasu wolnego, pomocy w przekazywaniu ofert pracy, warsztatów w przedmiocie wolontariatu, kierowania na praktyki i staże zawodowe, pomocy w sporządzaniu kosztorysu usług w spółdzielni socjalnej, nauki sposobu poszukiwania pracy – pisanie CV i komunikacja interpersonalna, współdział w wydarzeniach społecznościowych – Festynie Rodzinnym; Festynie Franciszkańskim, działań w ramach „Zdolnej Dolnej” – pracy w ramach wolontariatu ujętej w kontraktach. Dziewięć osób rozpoczęło zajęcia - kursy obsługi komputera i w tej liczbie do dnia zakończenia czynności kontrolnych w nich uczestniczyło, Warsztaty w przedmiocie wolontariatu rozpoczęło 7 osób i w tej liczbie uczestniczyło w nich, dwie osoby zostały skierowane na praktyki i staże zawodowe, jedna osoba rozpoczęła zajęcia z pomocy w sporządzaniu kosztorysu usług w spółdzielni socjalnej i w nich uczestniczyła, Zajęcia w przedmiocie nauki sposobu poszukiwania pracy – pisanie CV, komunikacja interpersonalna i doradztwa zawodowego rozpoczęła 1 osoba uczestniczyła i zakończyła je. W innych działaniach z zakresu reintegracji społecznej (współdział w wydarzeniach społecznościowych – Festynie Rodzinnym; Festynie Franciszkańskim, w ramach „Zdolnej Dolnej” – pracy w ramach wolontariatu ujętej w kontraktach uczestniczyło 9 osób.

(Dowód: akta kontroli str. 113-115, zestawienie usług z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej, Tabela 1)

Ustalone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie oferowania uczestnikom KIS usług z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.7. Przypadki prowadzenia przez KIS zajęć mających na celu przyuczenia do zawodu, przekwalifikowanie zawodowe lub podniesienie kwalifikacji.

Opis stanu faktycznego KIS nie prowadził zajęć mających na celu przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie zawodowe lub podniesienie kwalifikacji. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora MOPS: Udzielane wsparcie w postaci kursów prawa jazdy, kursów komputerowych czy warsztatów kompetencji społecznych ma na celu ułatwienie dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez umocnienie ich pozycji oraz zwiększenie atrakcyjności na rynku pracy, a także aktywną integrację, co znajduje uzasadnienie w kontekście werbalizowanych przez beneficjentów potrzeb, usytuowania i specyfiki gospodarki Szklarskiej Poręby (miejscowość przygraniczna, oddalona od większego miasta – Jeleniej Góry o 18 km, pozbawiona zakładów pracy i nastawiona na obsługę ruchu turystycznego, ze zdecydowaną przewagą mikroprzedsiębiorstw głównie rodzinnych). Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze oferował w ubiegłych latach różne kursy zawodowe i niecelowe byłoby powielanie oferty obu instytucji.

(Dowód: akta kontroli str. 116 oświadczenie Dyrektora MOPS)

Ustalone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie prowadzenia zajęć mających na celu przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie zawodowe lub podniesienie kwalifikacji, nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.8. Wyniki szczegółowych badań, którymi objęto 33 absolwentów.

Opis stanu faktycznego Wszyscy absolwenci KIS z lat 2011 i 2012 w liczbie 33 w tym 12 absolwentów z roku 2011 oraz 21 absolwentów z 2012 r. realizowali kontrakty socjalne.

KIS pracował równolegle różnymi ścieżkami i metodami (zgodnie z metodologią pracy socjalnej) i oddziaływał na:

- osoby (indywidualnymi ścieżkami określonymi w kontraktach socjalnych)
- grupy (rodziny dysfunkcyjne, kategorialne i problemowe grupy wsparcia, grupy samopomocowe; grupy środowiskowe – młodzieżowe, osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym z uwagi na wiek i alienację, itd.);
- społeczności terytorialne i kategorialne – metodą organizowania społeczności lokalnej;
- podmioty z terenu Szklarskiej Poręby i powiatu jeleniogórskiego – w celu budowania sieci oparcia społecznego i budowania kapitału społecznego.

Każde działanie określone w kontrakcie ustalono odpowiedzi na indywidualne potrzeby badanych, zgodnie z predyspozycjami i oczekiwaniami. Zapisy ustalano w sposób podmiotowy, w toku indywidualnej rozmowy pracownika socjalnego z zainteresowanym. Udział w projekcie i zawarcie kontraktu było dobrowolne.

Pracownik Klubu Integracji Społecznej podczas spotkań o charakterze integracyjnym ze społecznością lokalną przeprowadzał rozmowy z osobami, które ukończyły działania w ramach projektu systemowego „Ja wam jeszcze pokażę- krok w stronę aktywizacji i integracji mieszkańców Szklarskiej Poręby” w 2011 i 2012 r. dot. aktualnej sytuacji zawodowej, zdrowotnej, rodzinnej i finansowej. W wyniku tych rozmów nawiązał współpracę z chętnymi uczestnikami projektu, których wspierał w aktywnym poszukiwaniu pracy (m.in. motywował do podjęcia zatrudnienia, pomagał w napisaniu CV, wskazywał miejsca, w których znajdują się oferty pracy). Ponadto utrzymywał stały kontakt telefoniczny z uczestnikami projektu.

Niezależnie od powyższego pracownik KIS oraz pracownicy MOPS motywowali, wspierali i przygotowywali chętnych do utworzenia spółdzielni socjalnej, a także pomagali przy wypełnieniu dokumentów do projektu „Nowoczesna spółdzielnia socjalna” realizowanego przez Fundację Rozwoju Ekonomii Społecznej). Motywowali i angażowali uczestników/absolwentów projektu (także po jego zakończeniu) do kolejnych działań o charakterze środowiskowym mających na celu aktywizację i integrację społeczności lokalnej i do pracy wolontarystycznej.

(Dowód: akta kontroli str. 113-115, zestawienie usług z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej, Tabela 1, str. 117 notatka, str. 118 – 123 oświadczenie dyrektor MOPS)

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym pracownik socjalny występuje do powiatowego urzędu pracy z wnioskiem o skierowanie uczestników/absolwentów KIS do pracy u pracodawcy lub w CIS. Takich czynności nie podejmowano.

(Dowód: akta kontroli str. 154 – notatka)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności MOPS stwierdzono nieprawidłowości polegające na niewystępowaniu przez pracowników socjalnych do powiatowego urzędu pracy z wnioskiem o skierowanie uczestników/absolwentów KIS do pracy u pracodawcy lub w CIS, zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym³. Osobą odpowiedzialną za powyższą nieprawidłowość była Elżbieta Pawłowska, dyrektor MOPS w Szklarskiej Porębie, która w złożonych wyjaśnieniach wskazała na okoliczność, że w ramach podpisanego, w 2009 roku (aktualizowanego w 2013) pomiędzy MOPS i PUP w Jeleniej Górze porozumienia, obie instytucje współpracowały w procesie aktywizowania społecznego i zawodowego osób bezrobotnych oraz wymieniały się informacjami o uczestnikach projektu, o prowadzonych szkoleniach i o okresie, w jakim realizowano działania aktywizacyjne w ramach projektu i kontraktów.

(Dowód: akta kontroli str. 124 notatka, str. 125- 126 wyjaśnienia dyrektor MOPS)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości realizację przez MOPS zadań określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym w zakresie form aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykorzystania na te zadania publicznych środków finansowych.

2. Skuteczność działań podejmowanych w celu przygotowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do samodzielnego świadczenia pracy na otwartym rynku.

2.1. Ilość edycji w danym roku, liczba osób uczestniczących w zajęciach w każdej z nich, liczba pozytywnie kończących zajęcia, liczba osób usamodzielnionych ekonomicznie.

Opis stanu faktycznego

W każdym roku w okresie od 1 stycznia 2011 r. do dnia 26 czerwca 2013 r. KIS realizował zajęcia po jednej edycji. Spośród wszystkich uczestników zajęć w KIS dwie osoby rekrutowały się z osób bezrobotnych i pięć osób z niepełnosprawnych, co dotyczy edycji w roku 2011 oraz cztery osoby z niepełnosprawnych, co dotyczy edycji w roku 2012. Nie odnotowano uczestników rekrutujących się z osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu, uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, chorych psychicznie, zwalnianych z zakładów karnych i mających trudności w integracji ze środowiskiem, uchodźców realizujących indywidualny program integracji. Wszyscy

³ Dz.U z 2011 r., Nr 43, poz. 225 ze zm.

uczestnicy rozpoczynający zajęcia (w liczbie 12 w roku 2011 i w liczbie 21 w roku 2012) te zajęcia ukończyły. W okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych (26 czerwca 2013 r.) w kontraktach socjalnych przewidzianych dla dziewięciu osób zajęcia nie zostały zakończone. Wśród nich była 1 osoba zwolniona z zakładów karnych i mających trudności w integracji ze środowiskiem oraz 1 osoba niepełnosprawna.

(Dowody: akta kontroli str. tabela nr 127 129) -

Ustalone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie ilości edycji w danym roku, liczby osób uczestniczących w zajęciach w każdej z nich, liczby osób pozytywnie kończących zajęcia, liczby osób usamodzielnionych ekonomicznie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Dominujące dla KIS formy usamodzielnienia ekonomicznego uczestników i sposób prowadzenia ewidencji takich osób.

Opis stanu faktycznego W okresie od 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. odnotowano w KIS uczestników, którzy znaleźli zatrudnienie u pracodawcy w ramach zatrudnienia wspieranego (w liczbie 2 w 2011 i 3 w 2012 r.), po jednym uczestniku w latach 2011 i 2012, którzy podjęli własną działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej oraz 3 uczestników w 2012 r., którzy nabyli uprawnienia do świadczeń emerytalnych lub rentowych r.). Nie odnotowano natomiast uczestników, których zatrudniono w CIS, ani tych, którzy podjęli własną działalność gospodarczą.

(Dowody: akta kontroli str. 130 dominujące dla KIS formy usamodzielnienia ekonomicznego uczestników tabela Nr 3)

Ewidencję osób usamodzielnionych ekonomicznie prowadzono zgodnie z wymogami projektowymi: osoby te są zaewidencjonowane w programie PEFS, ponadto ich usamodzielnienie odnotowane jest w kontraktach socjalnych i w indywidualnych ścieżkach reintegracji.

(Dowody: akta kontroli str. 131 notatka)

2.3. Przyjęte inne wskaźniki skuteczności/efektywności działania Klubu, sposób ich mierzenia i ich wykonanie.

Opis stanu faktycznego Według oświadczenia Dyrektor MOPS: wskaźniki pomiaru celu, a także źródła weryfikacji/pozyskania danych do pomiaru wskaźnika oraz częstotliwości pomiaru, niezbędne przy realizacji kontraktów w ramach projektu systemowego, określone zostały we wniosku o dofinansowanie projektu i zaakceptowane przez Instytucję Pośredniczącą II°, czyli Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy (załączniki – wyciągi z generatora wniosków z 2011 i 2012 roku).

Ponadto pracownicy socjalni oraz asystent rodziny, po zakończeniu udziału w projekcie, niejednokrotnie pozostają w kontakcie z osobami lub rodzinami korzystającymi w dalszym ciągu ze wsparcia ośrodka pomocy i dzięki tym kontaktom mają bieżący obraz sytuacji (zawodowej, społecznej, rodzinnej, zdrowotnej) uczestników projektu.

(Dowody: akta kontroli str:132-142 oświadczenie Dyrektor MOPS)

Ustalone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przyjętych innych wskaźników skuteczności/efektywności działania Klubu, sposób ich mierzenia i ich wykonanie.

2.4. Sposób, w jaki Klub monitorował trwałość (skuteczność) ekonomicznego usamodzielnienia absolwentów KIS

Opis stanu faktycznego Los absolwentów Klubu nie był monitorowany w sposób cykliczny (okresowy). Nie występowano do PUP o informacje, czy absolwent KIS z poprzedniego roku ponownie zarejestrował się jako osoba bezrobotna. Monitorowanie losu absolwentów KIS nie wynikało z postanowień cytowanej ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Podobnie jak w przypadku monitorowania losów uczestników kończących zajęcia, pracownik Klubu Integracji Społecznej, a także pozostali pracownicy ośrodka pomocy, prowadzili rekonesans w zakresie trwałości ich ekonomicznego usamodzielnienia, przy różnych okazjach: podczas spotkań w ośrodku pomocy (przy ubieganiu się o pomoc z ustawy o pomocy społecznej, świadczenia z ustawy o świadczeniach rodzinnych, o alimenty, dodatki mieszkaniowe czy stypendia, a także podczas spotkań o charakterze integracyjnym ze społecznością lokalną. Pracownicy przeprowadzali rozmowy z osobami, które ukończyły działania w ramach projektu systemowego „Ja wam jeszcze pokażę- krok w stronę aktywizacji i integracji mieszkańców Szklarskiej Poręby” w latach 2011 i 2012 dotyczą aktualnej sytuacji zawodowej, zdrowotnej, rodzinnej i finansowej. Ponadto nawiązywali współpracę wolontarystyczną w ramach Klubu Wolontariatu – przy okazji imprez lub w sytuacjach, kiedy wsparcia wymagali starsi lub chorzy mieszkańcy Szklarskiej Poręby. Należy zwrócić uwagę na fakt, że część z osób, które zakończyły realizację działań określonych w kontraktach nie rejestruje się w PUP, gdyż pracuje w „szarej strefie” lub „na umowy śmieciowe”. Zatem nie można ich zakwalifikować do grupy osób usamodzielnionych ekonomicznie.

(Dowody: akta kontroli str. 143 oświadczenie Dyrektor MOPS -)

Ustalone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie monitorowania trwałości (skuteczności) ekonomicznego usamodzielnienia absolwentów KIS nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.5. Rejestracja absolwentów KIS w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jeleniej Górze.

Opis stanu faktycznego W stosunku do wszystkich absolwentów KIS z lat 2011 i 2012 w liczbie 33 w tym 12 absolwentów z roku 2011 i oraz 21 absolwentów z 2012 r. uzyskano w dniu 28 maja 2013 r. informację z PUP w Jeleniej Górze, z której wynikało, że na dzień złożenia wystąpienia o informację 12 absolwentów KIS nie było zarejestrowanych w PUP (w tym 7 absolwentów z 2011 r. i 5 absolwentów z 2012 r.), z pozostałych 7 absolwentów było zarejestrowanych w PUP bez prawa do zasiłku (4 absolwentów z 2011 r. z których 1 od grudnia 2011 r., i 3 od marca, września i grudnia 2012 r., i 3 z 2012 r. z których 2 od grudnia 2012 r. i 1 od stycznia 2013 r.). Ponadto 1 absolwent KIS z 2011 r. zarejestrowany w PUP w lutym 2011 r. został wyrejestrowany w maju 2012 r. z powodu odmowy stażu, 2 absolwentów KIS z 2012 r. zarejestrowanych w PUP w październiku i grudniu 2012 r. zostało wyrejestrowanych w listopadzie 2012 r. i kwietniu 2004 r. z powodu niestawiennictwa.

(Dowody: akta kontroli str. 144 - 146 informacja z PUP w Jeleniej Górze)

Ustalone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie rejestracji wybranych absolwentów KIS w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wałbrzychu nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.6. Wydatki Klubu w danym roku (z wyłączeniem inwestycji) w przeliczeniu na liczbę uczestników pozytywnie kończących KIS i liczbę uczestników usamodzielnionych ekonomicznie

Opis stanu faktycznego

W latach 2011-2012 r. wydatki Klubu z rozdziału 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi wykonano w łącznej kwocie 23.858,98 zł, w tym w kwocie 6.420,97 zł przypadającej na rok 2011 i w kwocie 17.438,01 zł przypadającej na rok 2012. W przeliczeniu na łączną liczbę 33 uczestników, wydatki poniesione na jedną osobę w tym okresie wyniosły średnio 723 zł. W 2011 r. przeliczeniu na liczbę uczestników (12 osób) pozytywnie kończących KIS wydatki Klubu poniesione na jednego uczestnika wyniosły kwotę 535,08 zł. W 2012 r. przeliczeniu na liczbę uczestników (21 osób) pozytywnie kończących KIS, wydatki Klubu poniesione na jednego uczestnika wyniosły kwotę 830,38 zł, tj. o 295,30 zł wyższą niż poniesioną na jednego uczestnika w 2011 r.

W przeliczeniu na liczbę uczestników (3 osoby) usamodzielnionych ekonomicznie wydatki Klubu poniesione na jednego uczestnika w 2011 r. wyniosły kwotę 342,10 zł. W przeliczeniu na liczbę uczestników (7 osób) usamodzielnionych ekonomicznie wydatki Klubu poniesione na jednego uczestnika w 2012 r. wyniosły kwotę o 69 zł wyższą niż poniesioną na jednego uczestnika w 2011 r., tj. 411,20 zł. W latach 2011-2012 r. wykonano wydatki Klubu na realizację projektu pod nazwą „Ja wam jeszcze pokażę – krok w stronę aktywizacji i integracji mieszkańców Szklarskiej Poręby” w kwocie 3.400,00 zł przypadającej na rok 2011 i w kwocie 7.556,04 zł przypadającej na rok 2012. W przeliczeniu na liczbę uczestników (12 osób) pozytywnie kończących KIS, wydatki Klubu poniesione na jednego uczestnika w 2011 r. wyniosły kwotę 283,30 zł. W przeliczeniu na liczbę uczestników (21 osób) pozytywnie kończących KIS wydatki Klubu poniesione na jednego uczestnika w 2012 r. wyniosły kwotę o 76,51 zł wyższą niż poniesioną na jednego uczestnika w 2011 r., tj. 359,81 zł. W przeliczeniu na liczbę uczestników (3 osoby) usamodzielnionych ekonomicznie wydatki Klubu poniesione na jednego uczestnika w 2011 r. wyniosły kwotę 171,85 zł. W przeliczeniu na liczbę uczestników (7 osób) usamodzielnionych ekonomicznie wydatki Klubu poniesione na jednego uczestnika w 2012 r. wyniosły kwotę o 139,27 zł wyższą niż poniesioną na jednego uczestnika w 2011 r., tj. 311,12 zł.

(Dowód: akta kontroli str. 147 zestawienie wydatków KIS z działu 85154 w latach 2011 i 2012 w przeliczeniu na liczbę uczestników pozytywnie kończących KIS i liczbę uczestników usamodzielnionych ekonomicznie, str.148 zestawienie wydatków KIS na realizację projektu w latach 2011 i 2012 w przeliczeniu na liczbę uczestników pozytywnie kończących KIS i liczbę uczestników usamodzielnionych ekonomicznie)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie wydatków KIS w latach 2011 i 2012 w przeliczeniu na liczbę uczestników pozytywnie kończących KIS i liczbę uczestników usamodzielnionych ekonomicznie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skuteczność działań podejmowanych w celu przygotowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do samodzielnego świadczenia pracy na otwartym rynku.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o:

1. Zgłoszenie KIS do rejestru prowadzonego przez wojewodę dolnośląskiego.
2. Podjęcie działań w celu występowania przez pracowników socjalnych do powiatowego urzędu pracy z wnioskiem o skierowanie uczestników/absolwentów KIS do pracy u pracodawcy lub w CIS, zgodnie z art.

16 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

3. Rozważenie możliwości i zasadności ewidencjonowania uczestników KIS usamodzielnionych ekonomicznie.
4. Podjęcie działań w celu cyklicznego monitorowania trwałości (skuteczności) ekonomicznego usamodzielnienia absolwentów KIS zapewniającego osiągnięcie rzetelnych danych odnośnie skuteczności działania KIS

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 19 lipca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Kontroler
Maria Ossowska
główny specjalista kontroli państwowej

Maria Ossowska
Podpis

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu

z up.

Ziemowit Piorkowski
Ziemowit Piorkowski